

Han er tett på ras privat og på jobb

RAST UT: HER HAR DET RAST UT, LIKE VED ARBEIDSVEIEN FOR ROAR KJENDALEN. FOTO: ROAR HUSHAGEN RAST UT: HER HAR DET RAST UT, LIKE VED ARBEIDSVEIEN FOR ROAR KJENDALEN. FOTO: ROAR HUSHAGEN

SKIEN: Han kjører gjennom et område med kvikkleire på vei til og fra jobb hver dag, og han er tett på rasfaren på jobb.

Av Roar Hushagen

– Jeg er ikke bekymret isolert sett, men jeg er klar over risikoen, sier Roar Kjendalen til TA. Han for de fleste kjent som daglig leder i Grenland hage & landskap, men har også stiftet også et firma som heter Norsk erosjon og flomsikring. Det ble startet opp i slutten 2017.

Etter det katastrofale raset i Gjerdrum i romjula, og flere småras i Grenland, er dette et firma som har stor aktualitet.

– Vi ønsker å være et førstevalg når slike ting skjer, og kan komme fort på plass. Vi har rigget en maskin med minimalt marktrykk, men vi ønsker å bygge opp en forebygging mot ras. Forsikringsbransjen er ikke så opptatt av det. De er mer opptatt av å rydde når det når skjer. Det er det forebyggende vi må begynne å tenke på, og en har kanskje ikke hatt så mye fokus på det.

Firmaet vil drive forebyggende tiltak for erosjon, ras og flom, opprydding av søppel i strandsonen, elver og i våtmarker. Men det er fortsatt et firma i etableringsfasen. Det gjenspeiler seg også i tallene på proff.no. Likviditetsgraden og soliditeten er meget god, men lønnsomheten er ikke tilfredsstillende med små minustall.

– 2020 var året vi skulle trå litt til, men da var det som kjent noe annet morsomt som skjedde. Planen var å bli enda mer kjent, i første rekke jobber vi for stat, kommuner og maskinentreprenører. Vi tenkte å markere oss på Dyrsku'n, men den ble det som kjent ikke noe av. Mye av den satsingen vi tenkte vi skulle ha gjort ble det ikke noe av.

Likevel merker de et økt trykk etter at ras har preget mediebildet.

– Jeg har fått flere telefoner de første dagene av januar, det er tydelig mange som tenker på dette, sier han.

Rasutsatt i Grenland

Og det er heller ikke rart.

– Utenom Trøndelag er vel Grenland noe av det mest rasutsatte området i Norge. Det skulle ikke forundre meg om rundt 15–25 prosent av befolkningen her bor på rasutsatte områder, anslår han.

De siste ukene har det gått flere mindre jordras i Grenland. Som omtalt i TA nylig, er det også nettopp startet opp et arbeid med rassikring i Skienselva ved Bøle. Tiltaket har en kostnad på 15 millioner og er et av de største i landet mot kvikkleireskred.

– Det har heldigvis bare vært enkeltras, og det har ikke gått menneskeliv.

Raset på Gjerdrum kostet ti menneskeliv. Leirskredet som gikk i tidligere Rissa kommune 29. april 1978, var det forrige store raset.

Skredet omfattet 330 dekar og fem-seks millioner kubikk leire, og skredgropen var nær 1,5 km lang. Det gikk med sju gårder og fem eneboliger i skredet. Av de 40 personer som oppholdt seg innenfor skredområdet, omkom én person.

Et av tidenes verste ras i Norge var Verdalsraset i 1893. 55 millioner kubikkmeter masse rant ut og oversvømte hele Verdal. Tre kvadratkilometer hadde forsvunnet i leirmassene, samt 105 gårder, tusenvis av dyr og 116 mennesker.

Det er ikke fastslått noen årsaker til raset i Gjerdrum.

– Men menneskelige feil kan være en utløsende faktor, slik det var i Rissaraset, mener han.

Derfor er det viktig å tenke litt i rasutsatte områder.

– Vi går ikke inn og dunker og slår med store maskiner der. Vi går heller ikke inn med hogst etter fire uker med regnvær. Selv om det isolert sett ikke påvirker kvikkleire, men det kan være en utløsende årsak.

Til og fra jobb kjører han gjennom Ånnerød som er et område med kvikkleire, og det har han i tankene.

– Da jeg kom her om dagen, hadde det vært folk og ryddet. Det har de siste tre-fire måne

dene vært mørkt om morgenen og kvelden når jeg drar til jobb og etter jobb. Likevel så jeg at det hadde vært en ganske stor utglidning, men om det har skjedd i år vet jeg ikke. Det har også sklidd ut i Ånnerødbakken.

I romjula blåste et tre over veien, men det har ikke nødvendigvis en sammenheng med ras. Men det er stadig oversvømmelser på veien opp mot Ånnerød fra Vik der han bor, tre til fem årlig, anslår han i snitt. Nylig fikk han også en telefonsamtale fra Falkum, der GHL hadde utført en helt normal hagejobb.

- I forbindelse med at huset skulle selges, kom det et ønske om å få en rapport på jobben vi hadde gjort. Jeg kunne berolige med at det ikke skulle være noen problemer. Det var GHL som utførte jobben, men de vet at også holder på med Norsk erosjon og flomsikring.

I forbindelse med en annen jobb i det samme området, hadde det tidligere blitt fylt ut og terrenget endret. Det ble gjort for å få mer utsikt, men alt av beplantning ble hogget. På befaring ble Kjendalen nervøs.

- Det var gjort arbeid helt nede i elvekanten, og den maskinentreprenøren må ha vært tøff. Jeg sa rett ut at jeg var usikker på om jeg torde å stå der. Han har sannsynligvis ikke vært klar over at han jobbet på kvikkleire.

Han har mange år med erfaring nå, men har selv i sine yngre dager vært med på noe som kunne utløse et større ras.

- Jeg måtte liste meg, etter at gravemaskinen satte seg dønn fast. Jeg visste ikke bedre, jeg ble satt til å jobbe der av sjefen. Det var et stort fundament, og en del av et stort tankanlegg. Jeg gravde et stort hull og fikk veltet fundamentet ut, og jeg prøvde å lirke det til. Heldigvis hadde jeg vett til å tusle vekk når alt låste seg. Men det viser hvor viktig det er å ha erfaring og kunnskap i bunn.

KVIKKLEIRE. Her starter området med kvikkleire, og Norsk erosjon og flomsikring er i gang med arbeidet.